

HRVATSKA NA POLA PUTA FINANCIJSKE PERSPEKTIVE 2021. – 2027.

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Do 2025. iskorišteno tek 5,7 % EU alokacije

Dana 1. srpnja 2025. Hrvatska je ušla u drugu polovinu provedbenog razdoblja, koje traje do 31. prosinca 2029., a prema posljednjim podacima Europske komisije, do sada je realizirala tek 5,7 % ukupne alokacije

Hrvatska udruga poslodavaca – Udruga profesionalaca za fondove EU na konferenciji za medije izrazila je zabrinutost zbog niske razine korištenja sredstava iz Višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) 2021. – 2027. Nacionalni plan oporavka i otpornosti ima još samo jednu godinu do kraja roka za postizanje pokazatelja, a oni su do sad postignuti na razini od 36 %. Čak 64 % ostalo je za ispuniti u zadnjoj godini, a ta napetost zabrinjava. Ako je izvjesno da, na primjer, veliki javni infrastrukturni projekti neće biti završeni na vrijeme, dio alokacije žurno bi trebalo preusmjeriti prema projektima visoke spremnosti u privatnome sektoru s kapacitetima za provedbu.

Hrvatska udruga poslodavaca pozdravlja potez Vlade Republike Hrvatske te odluku Europske komisije i Vijeća EU-a iz lipnja 2025. kojom su odobrene izmjene hrvatskog NPOO-a. Time su omogućeni uklanjanje, smanjenje ili prilagodba ciljeva 30 mjera te preusmjeravanje sredstava u one aktivnosti koje imaju veći učinak i izvedivost. Ta realokacija potvrđuje nužnost fleksibilnog pristupa i otvorila je prostor za brže uključivanje privatnog sektora u provedbu Plana.

Natalia Zielinska, predsjednica HUP – Udruge profesionalaca za fondove Europske unije, istaknula je da, unatoč službenome odobrenju programa i osiguranim sredstvima, proces korištenja EU-ovih fondova kasni zbog sporog tempa objave poziva, složenih administrativnih procedura te nedostatka pravodobne pripreme i strateškog planiranja. Prema njezinim riječima, natječaje bi trebalo

rasporediti ravnomjernije tijekom cijele godine, pri čemu je važno izbjeći istodobno objavljivanje većeg broja poziva, osobito u ljetnim mjesecima. Također je istaknula da bi skraćivanje razdoblja u kojemu su pozivi u najavi omogućilo prijaviteljima dovoljno vremena za kvalitetnu pripremu projektnih prijedloga.

Ana Fresl, dopredsjednica HUP – Udruge profesionalaca za fondove Europske unije, upozorila je na nužnost promjene pristupa u sustavu, posebno uspostavom jasnog i redovitog kalendara objave poziva te poštivanjem planiranih rokova za objavu, evaluaciju i ugovaranje projekata. Istaknula je kako podaci pokazuju znatna odstupanja. Na primjer, u usporedbi Indikativnog plana objave poziva iz siječnja 2025. s onim što je realizirano do lipnja 2025., čak 83 poziva kasnila su ili uopće nisu objavljena.

Istaknule su da bi trebalo popraviti prepreke koje su uočene u prethodnome razdoblju: nedovoljna koordinacija među institucijama, dugi evaluacijski postupci, administrativno opterećenje prijavitelja te izostanak dosljedne interpretacije pravila, što stvara nesigurnost u sustavu, osobito za privatni sektor koji je važna skupina krajnjih korisnika. Ako se zadrži trenutačna dinamika korištenja sredstava, ozbiljno je ugrožen cilj potpune apsorpcije do kraja programskog razdoblja. Uz postojeće mehanizme automatskog povlačenja neiskorištenih sredstava (tzv. pravilo N + 2) stvaran je rizik da dio alokacije ostane neiskorišten. Učinkovita apsorpcija sredstava ključna je za gospodarski rast, očuvanje i otva-

ranje radnih mjesta te jačanje otpornosti i konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva. Svako daljnje čekanje predstavlja izgublenu priliku koju će druge zemlje brzo iskoristiti.

Detalj snimljen tijekom rasprave na konferenciji

HUP – Udruga profesionalaca za fondove EU poziva sve nadležne institucije, posebno koordinacijska i upravljačka tijela, da žurno ubrzaju dinamiku objave poziva, ostvare kontinuitet objave poziva u skladu s indikativnim planovima, pojednostave administrativne postupke, ojačaju kapacitete za evaluaciju i uključe poduzetnike u pravodobno planiranje daljnjeg procesa programiranja za novo razdoblje, kako bismo u 2028. bili spremni krenuti odmah, bez odlaganja, maksimalno iskoristivati dodijeljena sredstva.

Na konferenciji za medije istaknuto je kako je većina institucija do sada bila vrlo kooperativna u razjašnjavanju dvojbi i komuniciranju uzroka problema. Partnerska suradnja zaista jest ojačana i pohvalna, no važno je poboljšati i rezultate povlačenja EU-ovih sredstava. Udruga će i dalje djelovati kao konstruktivan partner institucijama, ali i kao glas korisnika i struke koji zagovaraju pravodobno, transparentno i učinkovito korištenje sredstava u interesu cjelokupnoga društveno-gospodarskog razvoja.

Izvor: <https://www.hup.hr/>